

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

**ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «СИНЕВИР»

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ ВІННИЦЬКА
ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ
«СUM DEO (З БОГОМ)»**

Національний природний
парк Синевир

«Українська фармація - вчора, сьогодні, завтра»

Матеріали

**VII всеукраїнської науково-
практичної конференції з
міжнародною участю (с. Синевірська
поляна, 21 – 22 травня
2026р.).**

с. Синевірська поляна, 21-22 травня 2026 р.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «СИНЕВИР»
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ ВІННИЦЬКА
ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ
«СUM DEO (З БОГОМ)»

«Українська фармація - вчора, сьогодні, завтра»

Матеріали

VI всеукраїнської науково-практичної конференції з
міжнародною участю
(с. Синевірська поляна, 21-22 травня 2026 р.)

*За редакцією доктора фармацевтичних наук, професора, академіка
АНВО України, В.М. Хоменка, доктора біологічних, наук,
професора О.А. Ракіш-Слюсареві*

с. Синевірська поляна, 21-22 травня 2026 р.

MINISTRY OF HEALTH PROTECTION OF UKRAINE
DONETSK NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY
«SYNEVIR» NATIONAL NATURE PARK
PUBLIC ORGANIZATION VINNYTSIA REGIONAL
ASSOCIATION OF PHARMACISTS
«CUM DEO (WITH GOD)»»»

«Ukrainian pharmacy - yesterday, today, tomorrow»

Materials

of the 6th All-Ukrainian scientific and practical
conference with international participation
(v. Synevirska Polyana, May 21-22, 2026)

Edited by VM Homenko and OA Raksha-Sliusareva

v. Synevirska Polyana, May 21-22, 2026

УДК 615.1(477)(08)
М 34

Рекомендовано Вченою радою ДНМУ (протокол № 8 від 28.05.2026 р.)

Рецензенти:

Немченко Алла Семенівна – доктор фармацевтичних наук, професор, Заслужена діячка науки і техніки України, професор кафедри організації та економіки фармації Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

Вишневська Лілія Іванівна – доктор фармацевтичних наук, професор, завідувач кафедри аптечної технології ліків Національного фармацевтичного університету України

ISBN 978-966-437-920-2.

М 34 Українська фармація – вчора, сьогодні, завтра : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (с.Синевірска поляна, 21-22 травня 2026 р.). – Кропивницький, 2026. –325 с.

У збірці надано матеріали VI всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, в яких висвітлені актуальні теоретичні та практичні аспекти сучасної фармації. В публікаціях розглянуто широке коло питань сучасної української фармації: нормативно-правове регулювання суб'єктів фармацевтичного ринку України; проблемні питання ціноутворення та перспектив державного регулювання цін на лікарські засоби в Україні; зростання ролі фармацевта у системі охорони здоров'я; особливості підготовки фармацевтів для Збройних Сил України; використання нових технологій у фармації та медицині; проблемні питання інформаційної безпеки у фармації; актуальні питання виробництва та контролю якості лікарських засобів; перспективи розробки нових фармацевтичних препаратів; аспекти використання нової та рідкісної рослинної сировини; питання вдосконалення фармацевтичної допомоги пацієнтам; питання стану та перспектив екстемпорального виготовлення ліків; особливості викладання різних освітніх компонентів здобувачам освіти фармацевтичних факультетів в різних країнах світу і в Україні, зокрема; вдосконалення підходів до розвитку компетенцій та підвищення кваліфікації фахівців фармації

Матеріали подані мовою оригіналу.

Редакційна колегія не обов'язково повністю поділяє думку авторів. За вірогідність викладення фактів, цифрового матеріалу, прізвищ, імен, дат та інших фактів відповідальність несуть автори

УДК 615.1(477)(08)

ISBN 978-966-437-920-2.

© Донецький національний медичний університет, 2026

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО УЧАСНИКАМ V ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗМІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ «УКРАЇНСЬКА ФАРМАЦІЯ – ВЧОРА, СЬОГОДНІ, ЗАВТРА» В.О. РЕКТОРА ДОНЕЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ М. ЄРМОЛАЄВОЇ

Шановні колеги!

Вітаю з початком роботи VI конференції “Українська фармація вчора, сьогодні, завтра” з циклу, який було започатковано Донецьким національним медичним університетом у 2016 році.

Надзвичайно важливо, що розгляд пріоритетних напрямів фармації відбувається у потужному науково-експертному середовищі, за участю представників відомих наукових шкіл, практичної фармації, управлінських та законодавчих структур, професійних асоціацій та громадських об’єднань у межах міжгалузевого та мультидисциплінарного підходу.

Такий комплексний підхід обумовлено складністю і масштабністю наявних проблем, які потребують консолідації зусиль міжнародної спільноти, об’єднує прагнення працівників фармацевтичної галузі, вчених, викладачів, менеджерів різних країн світу в інтересах забезпечення якісної фармацевтичної освіти та опіки населення.

Саме тому програмою конференції передбачено розгляд широкого тематичного спектра питань.

Впевнена, що висвітлення нових наукових досягнень, конструктивні дискусії та відвертий діалог, партнерський підхід до розв’язання актуальних проблем фармацевтичної галузі та якісної освіти, сприятимуть удосконаленню напрямів та заходів збереження і зміцнення здоров’я, забезпечення пацієнтів ліками, підвищенню якості життя населення.

Бажаю всім плідної співпраці, генерації нових ідей в контексті вирішення актуальних проблем фармації!

Сьогодні, як і щоденно – безмежна вдячність та доземний уклін усім, хто мужньо боронив і боронить Україну!

Завдяки нашим захисникам і захисницям, за їхніми міцними спинами, ми маємо можливість працювати, навчати, ділитися власним здобуткам і просто жити. Пам'ятаймо це щомиті та робимо все можливе для нашої України!

В. о. ректора

Донецького національного

медичного університету

доктор медичних наук, професор

Майя Єрмолаєва

УДК: 633.88: 615.322: 658.8

ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ В ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБАХ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ.

*Мінарченко В.М.¹, Карпюк У.В.¹, Махія Л.М.¹, Глуценко Л.А.²,
Підченко В.Т.¹, Чолак І.С.¹*

1 Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця,
м. Київ, Україна

2 Дослідна станція лікарських рослин ІАП НААН,
с. Березоточа, Україна

valminar@ukr.net

Реферат. Понад третина флори судинних рослин України (включаючи дикорослі, інтродуковані та культивовані) є дослідженими на вміст біологічно активних речовин, що використовуються або можуть бути використані для фармації та медицини. Однак серед цього різноманіття лише трохи більше 10% використовуються для виготовлення рослинних лікарських засобів, представлених на фармацевтичному ринку України. Метою роботи було проаналізувати представленість вітчизняних та зарубіжних лікарських рослин та їх похідних у лікарських засобах на фармацевтичному ринку України, а також у Державній фармакопеї України. Тобто, дослідити різноманітність лікарських рослин, дозволених до використання в офіційній медицині України. Оскільки міжнародний ринок лікарських трав та їх похідних продовжує глобалізуватися, Україна готова відігравати значну роль завдяки своєму багатому різноманіттю та багатим природним ресурсам.

Ключові слова: *рослинні лікарські засоби, судинні рослини, сировина, Україна*

Abstract. More than a third of the vascular plant flora of Ukraine (including wild, introduced and cultivated) has been studied for the content of biologically active substances that are used or can be used for pharmacy and medicine. However, among this diversity, only slightly more than 10% are used for the manufacture of herbal medicines presented on the pharmaceutical market of Ukraine. The aim of the work

was to analyze the representation of domestic and foreign medicinal plants and their derivatives in medicines on the pharmaceutical market of Ukraine, as well as in the State Pharmacopoeia of Ukraine. That is, to study the diversity of medicinal plants permitted for use in official medicine of Ukraine. As the international market for medicinal herbs and their derivatives continues to globalize, Ukraine is ready to play a significant role due to its rich diversity and abundant natural resources.

Key words: *herbal medicines, vascular plant species, raw materials, Ukraine*

Вступ. Сучасна фітофармація та фітотерапія, завдяки глобалізації міжнародного фармацевтичного ринку та ринку лікарської рослинної сировини, перебувають в активній стадії розвитку як у високорозвинених країнах, так і в країнах, що розвиваються. За різними оцінками у світі налічується від 28 000 до 78 000 видів лікарських рослин, які зараз використовуються або мають потенціал для медичного застосування [1,2]. Кількість цих рослин продовжує зростати щороку, оскільки дослідники досліджують нові види, що зумовлено зростаючим попитом на сировину та лікарські засоби рослинного походження [3].

Представленість лікарських рослин у флорі певної країни в першу чергу визначається флористичним різноманіттям країни та пріоритетами розвитку фітофармацевтичного ринку [4].

Матеріали та методи. Дані про різноманітність видів лікарських рослин були отримані з попереднього аналізу флори судинних рослин України [5] та з останніх наукових публікацій. Інформацію про лікарські рослини, що використовуються в офіційній медицині, було отримано з Державної фармакопеї України та відкритих даних з Державного реєстру лікарських засобів. Дані про наявність інтродукованих лікарських рослин були отримані з ботанічних садів, дендропарків, спеціалізованих господарств Національної академії аграрних наук України (НААН) та інших джерел.

Результати та обговорення. В результаті комплексного аналізу доступних джерел було встановлено, що видове різноманіття лікарських рослин, використання яких дозволено в офіційній медицині України, налічує 354 види (назви), проте точну кількість визначити складно, оскільки окремі фармакопейні

монографії включають кілька споріднених видів, наприклад, роди *Crataegus*, *Ephedra*, *Hypericum*, *Rosa* тощо. Це переважно види судинних рослин, один лишайник (*Cetraria islandica* (L.) Ach.) та кілька видів водоростей - *Ascophyllum nodosum* Le Jolis., *Fucus vesiculosus* L., *F. serratum* L., *Laminaria japonica* Aresch та *L. saccharina* (L.) Lam. Тобто їхня сировина дозволена в аптеках та медицині. Цей список включає 253 назви, наведені в монографіях Державної фармакопеї на сировину або речовини, 92 види, відсутні в Державній фармакопеї, але представлені в лікарських засобах, та 151 вид, присутній в обох. Станом на лютий 2026 року Державний реєстр містить понад 15 000 лікарських засобів, близько третини з яких – це препарати/ліки вітчизняного походження, зокрема у формі лікарських засобів та субстанцій. Частка рослинних засобів становить 12,5% від загальної кількості зареєстрованих поширених лікарських засобів в Україні.

Фітопрепарати включають моно- або полікомпонентні рослинні засоби з рослинної сировини (переважно трав, листя, квітів, плодів, насіння, підземних органів тощо) або її похідних, гомеопатичні препарати, а також екстракти, настоянки, соки, смоли, жирні та ефірні олії, які виробляються у фармацевтичній формі. На сьогоднішній день відсутні загальні матеріали, що містять проаналізовану інформацію про походження сировини для рослинних засобів, зареєстрованих в Україні, хоча дані про виробника доступні для кожного лікарського засобу.

Державна фармакопея містить монографії на сировину 119 видів, які не поширені в Україні; проте 63 види були інтродуковані або присутні в приватних колекціях. Водночас, лише сировина або біологічно активні сполуки 17 з них входять до складу лікарських засобів на фармацевтичному ринку України, таких як *Aloe arborescens* Mill. (7 лікарських засобів); три види роду *Eleutherococcus* (12); чотири види роду *Eucalyptus* (47); *Pelargonium sidoides* DC (9) тощо. Їхня сировина імпортується в Україну переважно у вигляді субстанцій. Інші є перспективними для розробки нових лікарських засобів рослинного походження.

Висновки. Велике різноманіття лікарських рослин у флорі України є цінним ресурсом для розробки нових лікарських засобів на рослинній основі та

розширення вітчизняної фітофармації. Однак існує нагальна потреба в удосконаленні нормативно-правової бази, що регулює використання цих природних ресурсів. Наразі заготівля дикорослих лікарських рослин часто відбувається без належного нагляду, значною мірою завдяки широкій мережі торговців та посередників, яка домінує в цьому секторі. Для збереження ресурсів цінних видів рослин необхідно розробити систему, яка заохочує землевласників використовувати, відновлювати та зберігати види рослин, популяції яких знаходяться під загрозою виснаження.

Список посилань.

1. Allkin B. Useful Plants – Medicines: At Least 28,187 Plant Species are Currently Recorded as Being of Medicinal Use. In: Willis KJ, editor. State of the World's Plants 2017. London (UK): Royal Botanic Gardens, Kew; 2017. PMID:29144713.
2. Salmerón-Manzano E, Garrido-Cardenas JA, Manzano-Agugliaro F. Worldwide Research Trends on Medicinal Plants. Int J Environ Res Public Health. 2020 May 12;17(10):3376. doi: 10.3390/ijerph17103376. PMID: 32408690; PMCID: PMC7277765.
3. Herbal Medicine Market Analysis <https://www.emergenresearch.com/industryreport/Herbal-medicine-market/market-analysis>
4. Shrestha N., Hart R., Harrison K. D., Gourguillon L., Davis C. C. The human fingerprint of medicinal plant species diversity. Current Biology. V. 35, Issue 22, 2025. P. 5603-5609. e5, ISSN 0960-9822. <https://doi.org/10.1016/j.cub.2025.09.050>.
5. Мінарченко В. М. (2005): Лікарські судинні рослини України (лікарське та ресурсне значення). – ФІТОСОЦІОЦЕНТР, Київ, Україна. 324 с.

ринку лікарських засобів, які застосовуються при терапії опікових ран	
<i>Карпюк У.В., Махия Л. М., Двірна Т. С., Чолак І. С., Мінарченко В. М., Ковальська Н.П., Підченко В.Т., Бутко А.Ю. Теоретичне та практичне обґрунтування необхідності проведення порівняльної характеристики морфолого-діагностичних ознак плодів окремих представників родини аріасеае при стандартизації сировини</i>	72
<i>Комісарова С. Г., Урсол Г. М. Актуальність роботи клінічного фармацевта у стаціонарі закладу охорони здоров'я: міжнародний досвід, управлінський та клінічний погляд</i>	78
<i>Корнєєва О. М. Грецько-латинські терміноелементи у назвах фармацевтичних препаратів рослинного походження</i>	86
<i>Корнєєва О. М. Особливості засвоєння англомовних фармацевтичних термінів здобувачами освіти</i>	91
<i>Косяченко К. Л., Косяченко Н. М. Зростання ролі фармацевта у системі охорони здоров'я: український вимір</i>	96
<i>Кривенко Е. В., Назаркіна В. М. Проблеми якості та валідації даних у цифрових системах охорони здоров'я</i>	106
<i>Лисаченко О.Д., Стецук Є.В., Борута Н.В., Шепітько В.І., Пелипенко Л.Б., Волошина О.В., Левченко О.А. «Професійне вигорання» викладачів закладів вищої освіти в умовах війни, як виклик сьогодення: пошук шляхів попередження та підвищення стресостійкості</i>	113
<i>Мартинчук М.П., Косяченко К.Л. Сканування горизонту як інструмент ранньої ідентифікації новітніх технологій у фармації</i>	120
<i>Марчишин С.М., Слободянюк Л.В., Демидяк О.Л., Дахим І.С., Ластовиченко Є.А. Культивовані лікарські рослини – важливе джерело макро- та мікроелементів</i>	127
<i>Мінарченко В.М., Карпюк У.В., Махия Л.М., Глущенко Л.А., Підченко В.Т., Чолак І.С. Лікарські рослини в лікарських засобах на фармацевтичному ринку України.</i>	138

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «СИНЕВИР»
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ ВІННИЦЬКА
ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ
«СUM DEO (З БОГОМ)»

«Українська фармація - вчора, сьогодні, завтра»

Матеріали
V всеукраїнської науково-практичної конференції з
міжнародною участю
(с. Синевірська поляна, 21-22 травня 2026 р.)

*За редакцією доктора фармацевтичних наук, професора,
академіка АНВО України, В.М. Хоменка, доктора біологічних наук,
професора О.А. Ракиш-Слюсареві*

Рекомендовано Вченою радою ДНМУ (протокол № 8 від 28.05.2026 р.)

ISBN 978-966-437-920-2.

© Донецький національний медичний університет, 2026

Видавець – Паливода Алла Володимирівна
03061, м. Київ, пр-т Відродний, 95/Е; тел./моб. (095) 693-10-19
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
(серія ДК No 283 від 18.12.2000 р.)

Наступна (VII) конференція
«Українська фармація - вчора,
сьогодні, завтра»

Планується на весні 2027 р. на Донеччині

Видавець – Паливода Алла Володимирівна
03061, м. Київ, пр-т Відродний, 95/Е; тел./моб. (095) 693-10-19
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
(серія ДК No 283 від 18.12.2000 р.)